

Koolmezen
foto: Mark Sloendregt

Nestkasten Koningshof in 2009

Jan Wouters

Nog steeds hangen er nestkasten op het terrein van Koningshof in Veldhoven. Vogelwerkgroep de Kempen controleert en onderhoudt deze al meer dan 30 jaar. Ook in 2009 hebben we dat weer gedaan. Bij de schoonmaakronde in maart hebben we weer een flink aantal kasten vervangen en de verloren gegane kasten aangevuld. Ton Geerts heeft in het afgelopen jaar niet stilgezeten. Met de voorraad die hij heeft geproduceerd konden we dat gemakkelijk doen. Zodoende hebben weer meer dan honderd kasten hangen, het merendeel mezenkasten maar ook enkele duiven- en uilenkasten.

De controles waren dit jaar op 9 en 30 mei en op 20 juni. Daarbij zijn alle kasten nagekeken en de inhoud is geregistreerd. Uit deze controles is tabel 1 samengesteld.

Na de koude winter waren we benieuwd hoe de nestkastbewoners daar doorheen zouden zijn gekomen. Het voorjaar was behoorlijk zacht en dus veelbelovend. Uit de tabel blijkt dat het weer een broedseizoen was met de op Koningshof gebruikelijke soorten.

De aantallen liggen wel duidelijk lager dan in 2008. De bezetting van de nestkasten was maar 65 %. Het aantal eerste broedsels is sinds 2002 niet meer zo laag geweest en het aantal broedsels per 100 kasten is zelfs het laagste sinds 1999.

Dat zou dan de invloed van de betrekkelijk koude winter kunnen zijn. Zo zijn de drie talrijkste soorten: koolmees, pimpelmees en boomklever, alle in aantal wat teruggelopen. De sterkste terugval met meer dan 20 percent viel te

noteren bij de *pimpelmees*. Het blijkt weer dat deze soort na een koudere winter het gevoeligste is en steeds wat achteruit gaat. Of de boomklever ook zo koudegevoelig is weet ik niet, maar hij deed ook een stapje terug.

Overigens was het resultaat van de mezenbroedsels heel goed door een enorm voedselaanbod. Er was dit jaar een grote rupsenpiek waar de mezen flink van hebben geprofiteerd. Dit bleek ook uit het erg lage aantal dode jongen dat we

Boomklever
foto: Mark Sjoendregt

“Daarom wil ik komend seizoen toch al wat eerder met de controles beginnen...”

in de derde ronde in de nestkasten aantreffen. In sommige jaren vinden we dan in diverse kasten een of meer dode niet uitgevlogen jongen. Nu lag slechts in een enkele kast een dood jong. De aantallen zijn dus weer op peil.

De *holenduif* en de *kauw* waren in normale aantallen aanwezig. Alle voor deze soorten geschikte kasten werden gebruikt.

Met de *bonte vliegenvanger* ging het echter bergafwaarts. We

hebben nog maar één broedsel over. Maar dat kan, lijkt me, geen effect van de koude winter te zijn. Koningshof blijkt niet heel favoriet te zijn bij deze soort. Waar dat aan ligt is me niet helemaal duidelijk. Aan het voedsel hoeft het niet te liggen en ook de beschikbaarheid van onbezette nestkasten is in jaren niet zo groot geweest.

Dan is er nog de *bosuil*, die dit jaar heel laat broedde. Meestal zit het vrouwtje al op eieren als we in maart de nestkasten schoonmaken. Daar was dit jaar nog geen sprake van. Nu was dat pas bij de eerste controle het geval, wanneer in normale jaren de jongen al zijn uitgevlogen. Zodoende hebben we bij alle drie de controles nog bosuilen in de kast kunnen aantreffen. Overigens hebben de bosuilen overall in de Kempen een heel slecht broedseizoen gehad. Daarvan is dit erg late broedsel een demonstratie.

We waren dit jaar tamelijk laat begonnen met de eerste controle. Zodoende waren er tijdens de eerste controle alweer veel jongen. Zo had van de koolmezen al 85% en van de pimpelmezen al 78% jongen. Dit is mede een gevolg van de vervroeging van het broedseizoen in de loop van

Tabel 1. Resultaten van de nestkastcontroles op Koningshof in 2009.

Soort	Eerste broedsels	Tweede broedsels	Totaal
Bosuil	1		1
Holenduif	2	2	4
Bonte Vliegenvanger	1		1
Zwarte Mees	1		1
Pimpelmees	18		18
Koolmees	39	4	43
Boomklever	4		4
Kauw	1		1
Totaal	67	6	73
		niet door vogels gebruikt	37
		dubbel gebruikt	3
		totaal aantal kasten	107

de meer dan dertig jaar dat we al controleren. Daarom wil ik komend seizoen toch al wat eerder met de controles beginnen, zodat we de nesten beter kunnen volgen. De laatste week van april lijkt me een goed moment om te beginnen. Bijkomend voordeel is dan ook dat er bij de derde controle nog wat meer te zien kan zijn.

Als je eens mee wilt met de controles of het schoonmaken van de kasten, dat kan altijd. Er is altijd wat te beleven, wat de moeite waard is. ■

Figuur 1. Eerste broedsels koolmees, pimpelmees en boomklever op Koningshof vanaf 2000

